

Filla Emil - (†1953); český maliar, grafik, sochár, kurátor, ilustrátor, typograf, pedagóg, vodca avantgardy v Prahe medzi svetovými vojnami; stúpenec *expresionizmu* a *kubizmu*; jeho umelecká kariéra začala okolo roku 1905; tento rok obdivoval výstavu *E. Munchu* a založil s ďalšími mladými umelcami, umeleckú skupinu *Osmu*; pod vplyvom umeleckého štýlu Muncha sa pomaly dostal od *impresionizmu* k expresionizmu; do tohto štýlu patrí jeho slávna práca *Čitateľ Dostojevského*; v roku 1910 sa v jeho tvorbe prvýkrát začínajú objavovať prvky kubizmu, najprv ako kuboexpresionismus; bol ovplyvnený dielom ranne barokového maliara *El Greca*, postupne sa však v jeho diele stále silnejšie objavujú aj diela vyslovene kubistická, silne ovplyvnená kubistickým dielom Pabla Picassa a Georgesa Braque; v čase vzrastajúceho nebezpečenstva nacizmu v druhej polovici 30.rokov pred ním ho varoval aj umelecky; vytváral preto cyklus zápasov Heraklových, cyklus českých a slovenských ľudových piesní a a predovšetkým cyklus *Boje a zápasy*, v ktorých spolu zápasia zvieratá; v prvý deň 2.svetovej vojny (napadnutie Poľska) bol spolu s radom ďalších významných osobností v rámci akcie *Albrecht der Erste* nacistami zatknutý a uväznený v koncentračnom tábore v Dachau a neskôr v Buchenwalde; v koncentračnom tábore nemaloval, ale zato tu napísal niekoľko teoretických textov a dokonca niekoľko básní; v roku 1945 bol menovaný profesorom novozaloženej Vysokej školy umeleckopriemyselnej v Prahe; keďže však v Buchenwalde prekonal šesť infarktov a jeho zdravie bolo ťažko podlomené, trvalo ešte rok než sa pustil do akejkoľvek práce; v maľbách aj grafikách nadviazal na predvojnové cykly; od roku 1947 až do smrti vytváral krajinomaľby Českého stredohoria; reagoval v ňom na dielo holandského krajinára *Jana van Goyena*, o ktorom v tej istej dobe tiež napísal knihu, a zároveň mu tieto krajiny zrejme boli aj istou formou akejsi terapie z vojnových hrôz; od roku 1947 pracoval tiež na svojom najvýznamnejšom povojnovom diele, cyklu monumentálnych malieb na papieri (a hodvábe) na tému slovenských zbojníckych piesní, v ktorom Filla umelecky vychádzal nielen z kubizmu, ale aj z ľudového umenia a dokonca aj z tradičnej čínskej tušovej maľby; tieto práce mali byť v roku 1951 vystavené; tomu však bolo politicky zabránené s poukazom na to, že tieto obrazy sú „ohavné“ a nezodpovedajú vtedy striktnie presadzovanému *socialistickému realizmu*; Fillovi potom bolo zakázané vystavovať čokoľvek okrem krajín Českého stredohoria; v tej dobe bol tiež zbavený možnosti pedagogicky pôsobiť na VŠUP; pozri *kuboexpresionismus*

<http://www.isabart.org/person/2259> (životopis)

https://www.google.sk/search?q=Filla+Rudolf&espv=2&biw=1830&bih=995&tbm=isch&imgil=QZB0yCUw39jOsM%253A%253BToQra0PHHio5AM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.parlamentnykurier.sk%25252Fkur04-04%25252Fhome.htm&source=iu&pf=m&fir=QZB0yCUw39jOsM%253A%25252CToQra0PHHio5AM%25252C&usg=__TWWqw5bGOzgosPyGRJgVXdZf-Og%3D&ved=0CDQOyjc&ei=CgY0VJuxDuLd7Qb_1oHwAg#facrc=&imgdii=&imgrc=55tu2v_JM3HVM%253A%3BeyfprDcfmZdMM%3Bhttp%253A%25252F%25252Fwww.artalk.cz%25252Fcontent%25252Fuploads%25252F2013%25252F02%25252FFilla1.jpg%3Bhttp%253A%25252F%25252Fwww.artalk.cz%25252F2013%25252F03%25252F11%25252Fzkoumani-snahy-o-zachyceni-pohybu%25252F%3B600%3B672

https://www.google.sk/search?q=emil+filla+obrazy&espv=2&biw=1844&bih=995&tbm=isch&tho=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwiAmdH-ypTLAhXBFJoKHbHLct4QsAQIKw#tbm=isch&tbs=rimg%3ACTIjQcxr-f5MIjiRdONK3tMnkEoNkq0yIGFzFljSwyJpiEbyC3Vd0993EWnXBxhtRHo1pVNIIsXXBm-5a400nfypqRioSCZF040re0yeQEaNd8qW8jEKHKhIJSg2SrTigYXMReriUjAaYScggEgkWWNLDImmIRhGPuknrQul2zioSCfILdV3T33cREYxcBfG35NE0KhIJadcHGG1EejURYX3L8S_1B1bYqEgmlU0ixdcGb7hEyUNM8LC39CioSCVrjTSd_1KmpGEYpq-xdby8pj&q=emil%20filla%20obrazy (topografické krajiny)

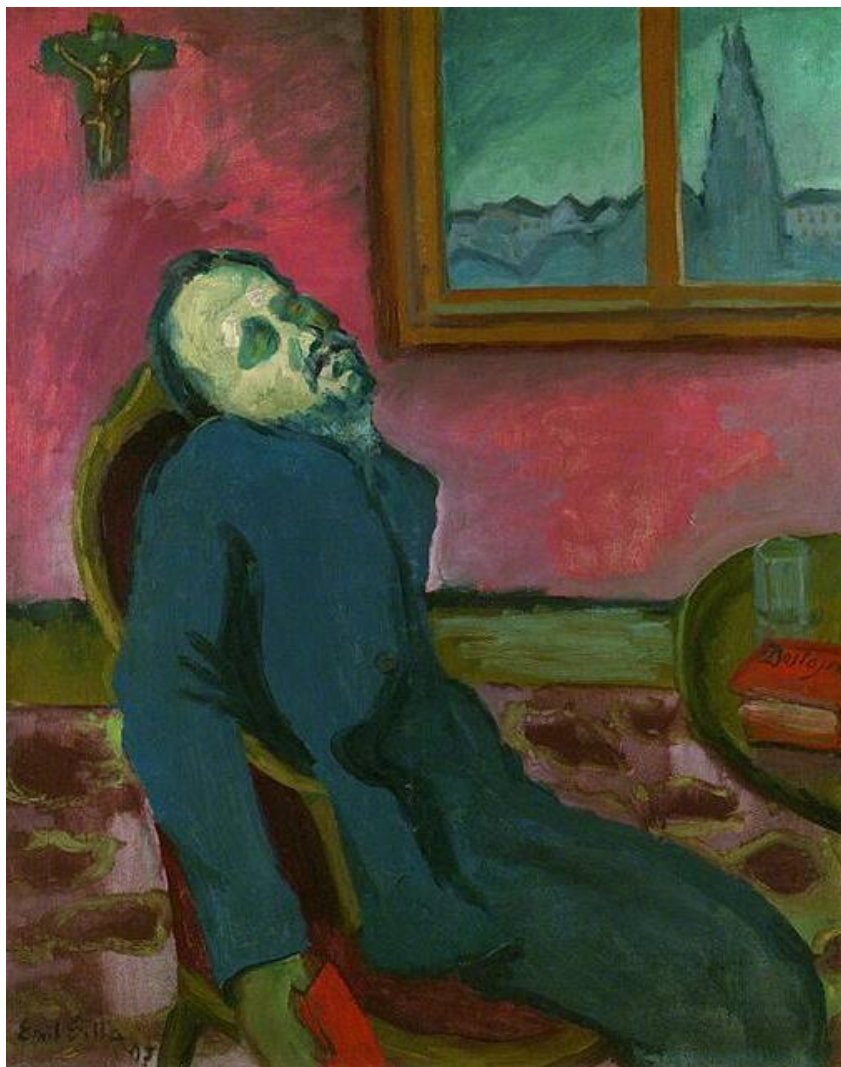
E. Filla: Zátiešie s fľašou rumu (1925)

E. Filla: Zátieši s košíkom vajec (1925)

E. Filla: Zátišie s azalkou (1947)

E. Filla: Čitateľ Dostojevského (1907)

E. Filla: Dve ženy (1913)

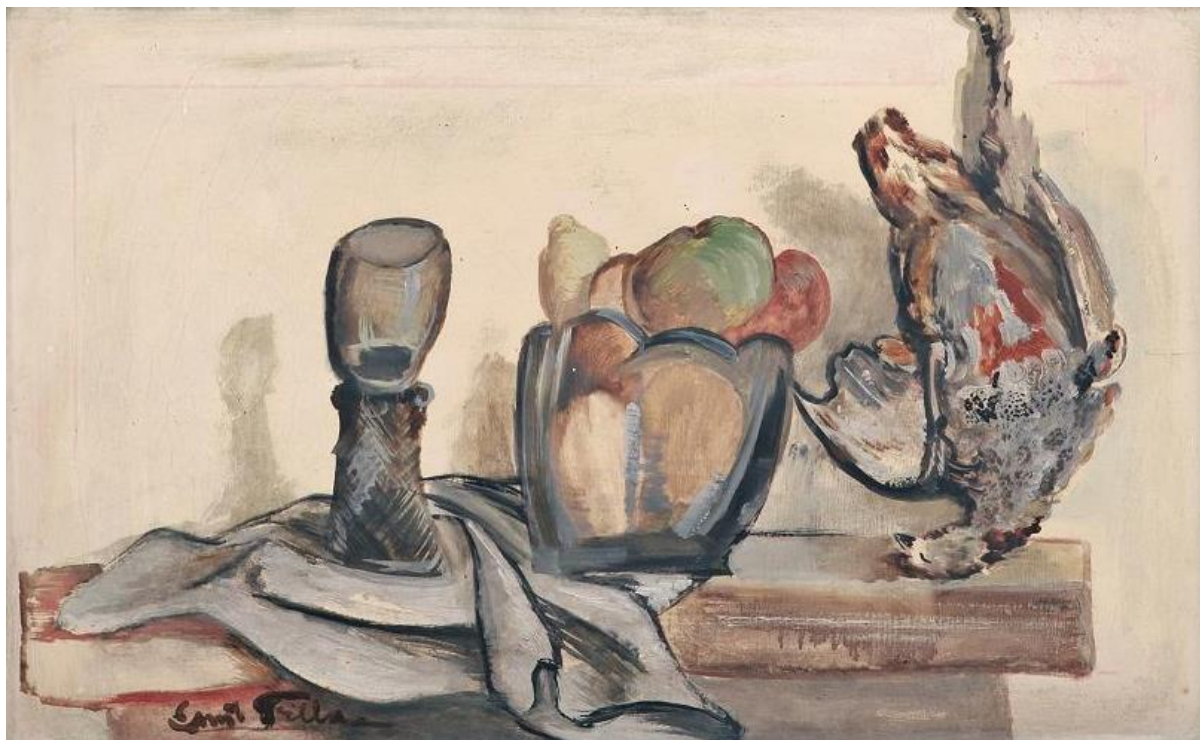
E. Filla: Kúpanie (1912)

E. Filla: Zátišie k knihou (1914)

E. Filla: Zápas býka s levom (1936)

E. Filla: Zátiší s koroptví (1925)

E. Filla: Balada Jánošíka (40.roky 20.st.)

E. Filla: Ja som bača veľmi starý (40.roky 20.st.)

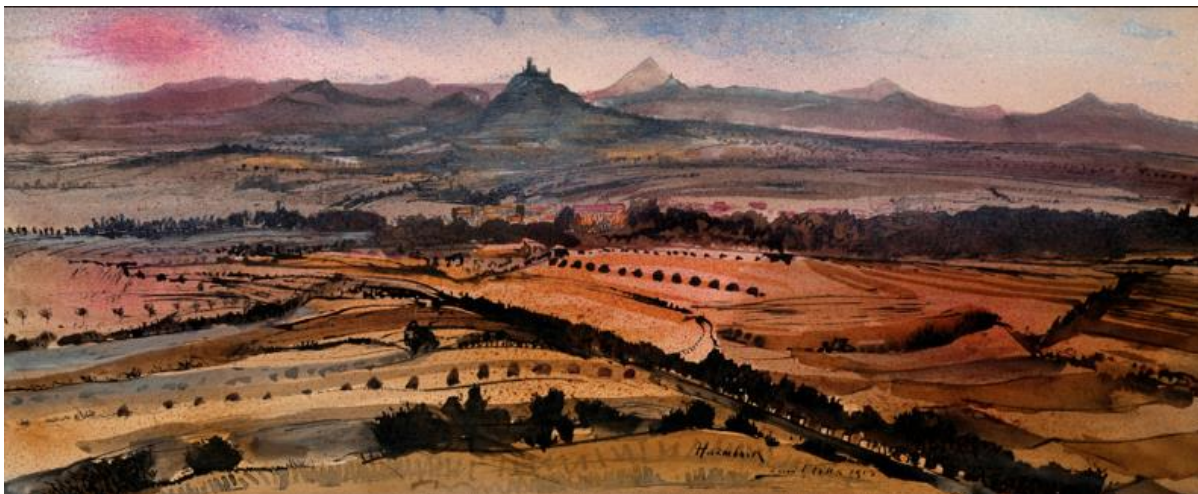
E. Filla: Sochárka v ateliéri

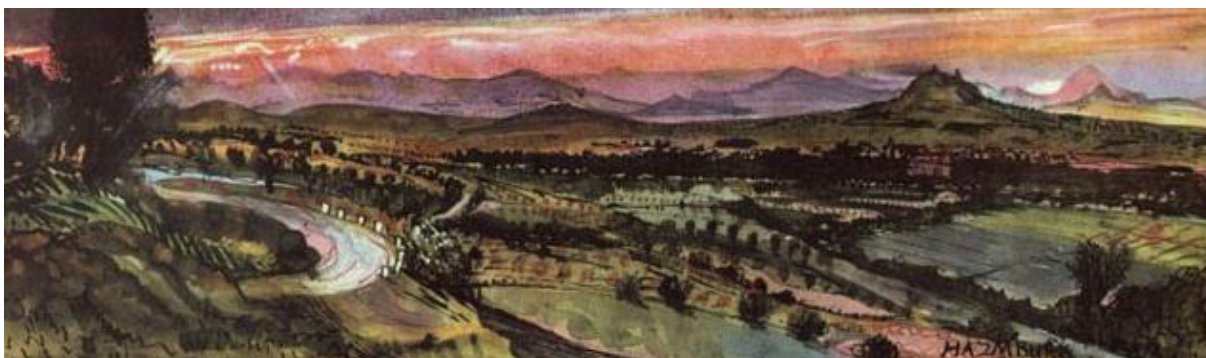
E. Filla: Buchenwald

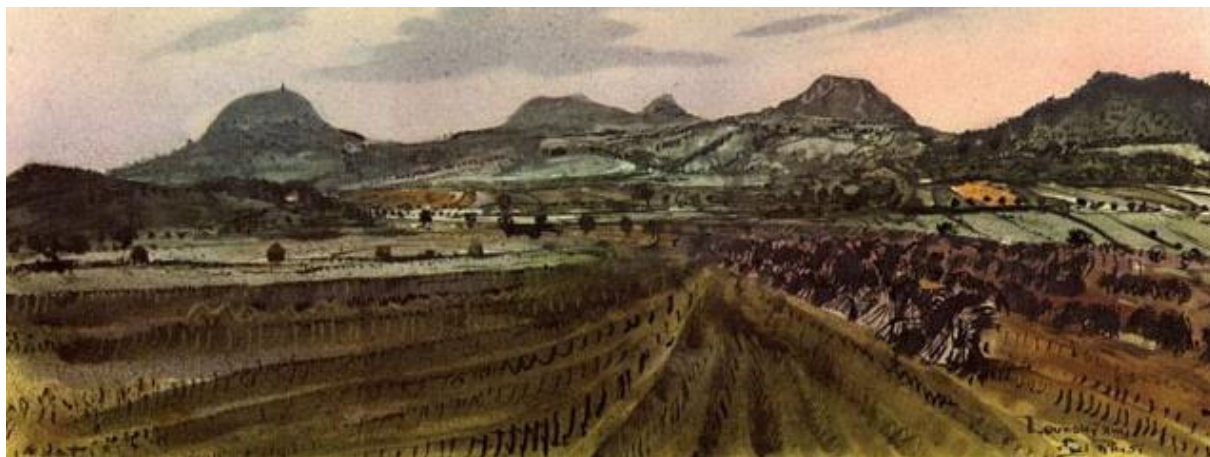
E. Filla: Zátisšie s rakom (1948)

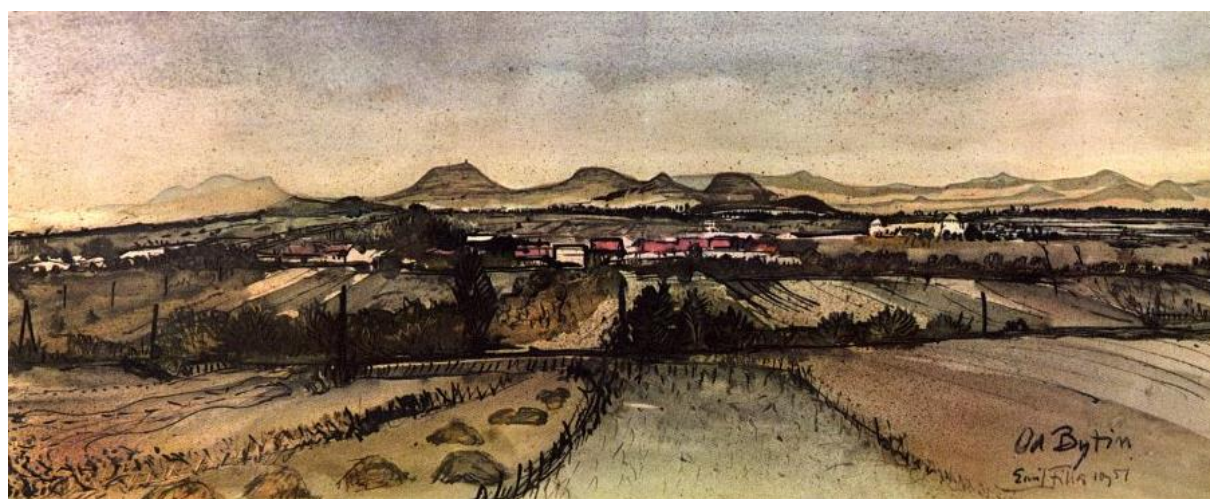
E. Filla: Hazmburk - České středohoří (topografická krajina, akvarel, tuš, 1951)

E. Filla: Hazmburk (topografická krajina, akvarel, tuš, 1952)

E. Filla: Lounský kraj (topografická krajina, akvarel, tuš, 1951)

E. Filla: České středohoří - Pohled od Bytin (topografická krajina, akvarel, tuš, 1951)

E. Filla: České Středohoří (topografická krajina, akvarel, 1951)

E. Filla: Trtëno (topografická krajina, akvarel, 1951)

Fillis - gréc.; lat. *Phyllis*

film - 1. tvorivé dielo sprostredkujúce skutočnosť umeleckými prostriedkami, vznik v 90. rokoch 19. storočia; delí sa na *umelecký* (hraný a *animovaný film*) a *publicistický film* (*dokumentárny*, *spravodajský* a *reportážny film*, *náučný film*, *propagačný film*); ďalšie delenie na profesionálny a amatérsky film; pozri *kinematografia*, *cinéma vérité*, *naturalizmus 4.*, *neorealizmus*

2. priesvitný ohybný materiál s fotocitlivou vrstvou, ktorý sa podľa spôsobu použitia delí na formátovaný *filmpak*, *zvitkový film* (v páse, pozri *fotografia*), *film kinematografický* (s perforáciou); ďalšie delenie: farebný a čiernobiely film; pozri *pozitív*, *negatív*, *diapozitív*, *diafilm*; *bank*; *fotografovanie*; *kinematograf*

3. tenký náter alebo vrstva *farby*, *atramentu* apod.

film animovaný - *animovaný film*

film čiernobiely - *čiernobiely film*

film d'art - histórii *kinematografie* označenie obdobia okolo r. 1908, keď do tvorby, ktorá bola doteraz iba filmovou atrakciou, vstúpili aj divadelné herecké osobnosti (Sara Bernhardt), dramatici, spisovatelia; *film* prestáva byť anonymnou tvorbou, ale v titulkoch sa uvádzajú aj mená tvorcov

film dokumentárny - *dokumentárny film*

film kolorovaný - *kolorovaný film*

film kreslený - druh *animovaného filmu*; využíva filmovú techniku animácie, ktorej základom je fázované snímanie situácie špeciálne upravenou kamerou po jednotlivých políčkach filmového pásu); svetoznáme sú kreslené filmy americkej a sovietskej produkcie (napr. z dielne Walta Disneyho filmy *Snehulienka*, *Myšiak Micky Mouse* a d.); pozri *bábkový* a *plôškový film*

film másala - *másala film*

film náučný - *náučný film*

film nemý - *nemý film*

film plôškový - *plôškový film*

film-pravda - *cinéma vérité*

film propagačný - *propagačný film*

film publicistický - *publicistický film*

film reklamný - *reklamný film*

film reportážny a spravodajský - *reportážny a spravodajský film*

film revuálny - *revuálny film*

film siluetový - *plôškový film*

film spravodajský a reportážny - *spravodajský a reportážny film*

film strihový - *strihový film*

film širokohlý - *širokohlý film*

film tieňový - *plôškový film*

film trikový - *trikový film*

film umelecký - umelecký film

filmológia - filmová veda

filmotéka - filmový *archív*

filmová dekorácia - stavba vyrobená alebo upravená podľa návrhov filmových architektov pre vytvorenie prostredia pre natáčanie jednotlivých *záberov*; pre vytváranie *dekorácie* sa využíva ateliérový *fundus* (stavebné diely, *kulisy*, *praktikáby*); po konečnej povrchovej úprave sa dopĺňa výpravnými prostriedkami; pozri *filmová maketa*, *umelecký film*

filmová interpunkcia - významové členenie, oddeľovanie alebo spájanie časovo a priestorovo oddelených scén (postupné nahrádzanie jedného záberu druhým za pomoci stierania alebo prelínania, postupného zotmievania jedného a rozotmievania druhého *záberu*)

filmová kamera - pozri *čiernobiely film*

filmová maketa - zmenšená reprodukcia predmetov, stavieb alebo krajín, používaná vo filmových trikoch *umeleckých filmov* (vojnové scény, fantastické filmy); umiestená pred kameru, perspektívne nadväzuje na reálnu časť *záberu*; pozri *filmová dekorácia*

filmové dielo - dielo filmové

filmové umenie - kinematografia

filmový obraz - reprodukcia deja na pohyblivý filmový pás vo forme jednotlivých obrazových políčok, ktoré zachycujú jednotlivé fázy deja; pozri *kinematografia*, *film*

filmový reál - reál filmový

filmový záber - *klip*; pozri *záber*

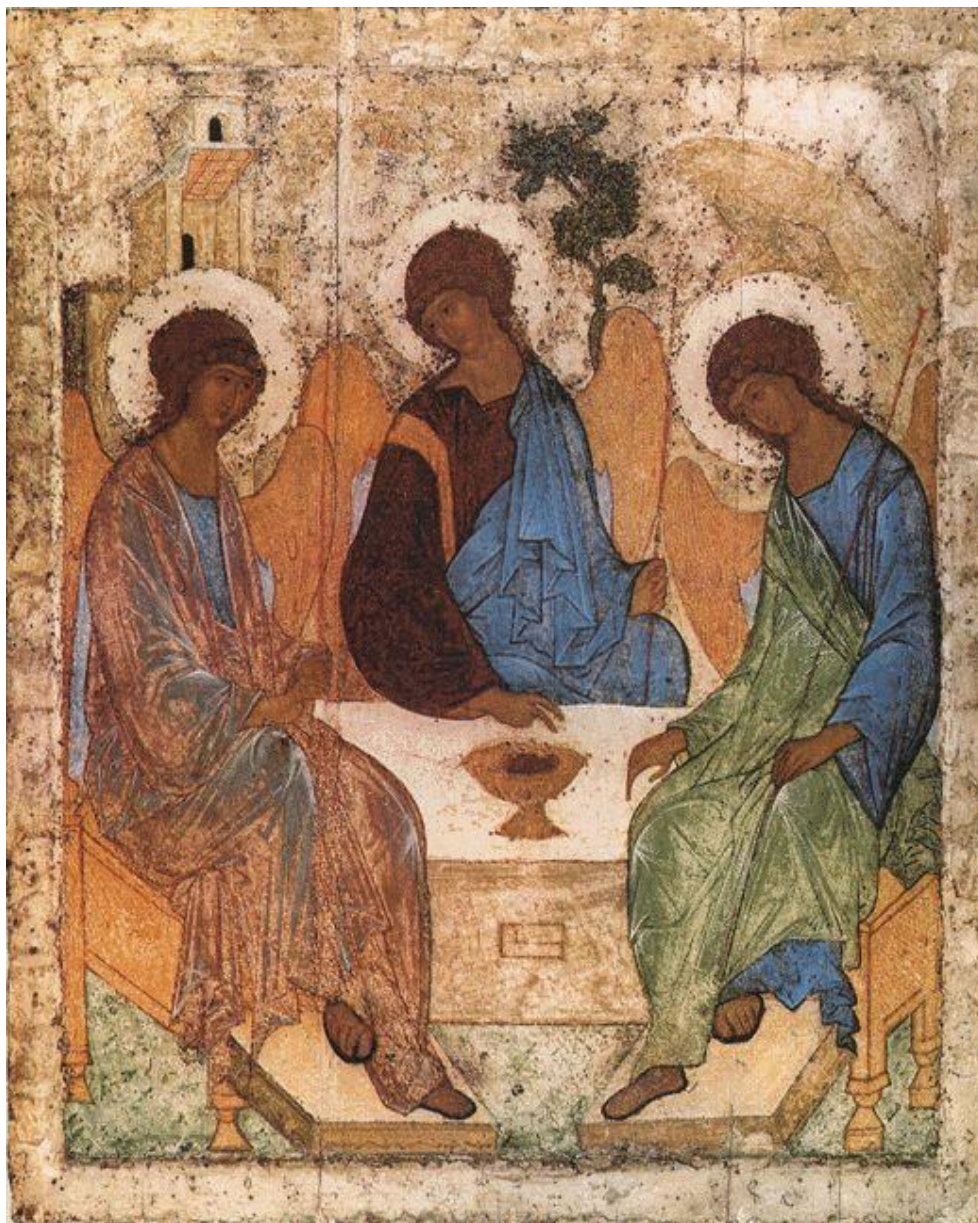
filmpak - svetlotesné balenie 12 kusov plochých fotografických *filmov* narezaných na *formáty* jednotlivých obrázkov; vkladané do špeciálnej kazety; umožňuje postupné naexponovanie jednotlivých plochých filmov

Filo Julián -

J. Filo: V projekčnom ateliéri

filoksénia - gréc.; v *Starom zákone*, ktorý neobsahoval dogmu o kresťanskej *trojici* (Otec, Syn, Duch Svätý), trojica božských bytostí, anjelov, ktoré navštívili v Mamre *Abraháma*, aby mu zvestovali narodenie syna *Izáka*

A. Rublev: Trojica (filoksenia, 1425-1427)

Filoktétés - v *gréckej mytológii* *thesalský* kráľ, chýrny lukostrelec, ktorého šípy (dar od *Hérakla*), nikdy nechybili svoj cieľ; za výpravy Grékov proti *Tróji* ho uštipol had a druhovia ho zanechali na ostrove *Lémnu*; ale podľa *veštby Kalchása* iba *Héraklove* zbrane mohli zvíťaziť, preto ho *Odyseus* a *Neptolemos* dopravili pred *Tróju*, kde usmrtil pôvodcu *Trójskej vojny*, *Parida*; Filoktétés tiež zapálil hranicu, na ktorej našiel smrť *Herakles*, keď si obliekol *Nessovu tuniku*, ktorá mu privodila neznesiteľné bolesti

L. Giordano: Hercules na hranici (17.st.)

Filomélé/Filométa - v gréckej mytológii 1.sestra Prokné, manželky tráckeho kráľa Térea; nakoľko jej švagor vyrezal jazyk, aby neprezradila jeho vinu, votkala tajomstvo do látky a tú poslala svojej sestre; sestry sa pomstili Téreovi, zabili mu syna Itysa a predložili jeho telo otcovi ako pokrm; aby zabránil pokračovaniu pomsty, Zeus premenil Térea v dudka, Filomélé v lastovičku a Prokné v sláviku; pozri *metamorfóza*; pozri *slávik* (Biedermann); *atribúty, symboly, alegórie a prirovnania*; *mytologické obete znásilnenia*

2.podľa jednej verzie manželka kráľa Menoitia z Opunta, matka achájskeho hrdinu Patrokla

<https://en.wikipedia.org/wiki/Philomela>

Filón Alexandrijský - tiež Filón Judský alebo Filón Žid; lat. *Philo Iudaeus*

- najvýznamnejší helenistický interpret hebrejskej Biblie; žil okolo rokov 25 pr.Kr.-50 po Kr. v alexandrijskej židovskej diaspóre; jeho dielo spadá do obdobia pred zničením druhého

jeruzalemského chrámu; ako helenistický učenec a súčasne *Žid*, stál na rozhraní dvoch veľkých svojbytných kultúr; vo svojich dielach sa snažil vyložiť jadro židovskej náboženskej tradície pomocou všeobecne zrozumiteľných výkladových princípov klasickej filozofie; jeho alegorický výklad biblických príbehov a Mojžišových ustanovení je nesený snahou odkryť hlbší rozmer biblickej tradície, ktorá sa neviaže len k doslovnému zneniu posvätných textov hebrejskej *Tóry*, ale k univerzálnym filozofickým interpretáciám biblickej zvesti; Filón čítal hebrejskú Bibliu väčšinou z gréckych prekladov (LXX; pozri *Septuaginta*), ale rozumel hebrejskému textu; jeho znalosť *halachy* nebola príliš hlboká, ale veľmi dobre poznal *hagadu*, vrátane rôznych palestínskych a helenistických *midrašov*; po zničení *Jeruzalema* v roku 607 pr.Kr. boli Židia rozptýlení a mnohí sa usadili v Egypte; v *Alexandrii* ich žilo tisíce; medzi Židmi a ich gréckymi susedmi však boli problémy; Židia odmietali uctievať gréckych bohov a Gréci si zas robili posmech z hebrejských Písiem; Filón dostal židovskú výchovu a grécke vzdelanie, a tak mu boli tieto rozpory dobre známe; veril, že *judaizmus* je pravým náboženstvom, ale na rozdiel od mnohých iných hľadal pokojnú cestu, ktorá by priviedla *pohanov* k Bohu; chcel pre nich urobiť judaizmus prijateľným; Filónovým rodným jazykom bola gréčtina, tak ako to bolo v prípade väčšiny Židov v *Alexandrii*; a tak základom jeho skúmania bola *Septuaginta*, grécky preklad hebrejských Písiem; pri svojom skúmaní textu *Septuaginty* nadobudol presvedčenie, že obsahuje prvky filozofie a že *Mojžiš* mal „genialitu filozofa“; už stáročia predtým bolo pre gréckych intelektuálov ťažké prijať príbehy o bohoch a bohyniach, *obroch* a *démonoch* v starovekej *gréckej mytológii*; začali preto tieto staré príbehy vykladať novým spôsobom; James Drummond, znalec klasickej kultúry, o ich metóde povedal: „Filozof začne hľadať jemné náznaky významu skrytého pod povrchom mytologických príbehov a vyvodzovať z ich nechutnosti a absurdity, že autori museli mať v úmysle prostredníctvom svojho opisu, ktorý podnecuje zmysly, predložiť nejakú hlbokú alebo povznášajúcu pravdu;“ táto metóda sa nazýva alegorický výklad a Filón sa pomocou nej pokúsil vysvetliť Písma; Filón sa snažil dokázať existenciu *Boha* jedným pôsobivým prirovnaním; po opise krajiny, riek, planét a hviezd povedal: „Svet je tým najumeleckejším a najzručnejším urobeným dielom zo všetkých diel, akoby ho skonštruoval niekto, kto bol vo všetkom vynikajúci a najdokonalejší v poznaní. Takým spôsobom nám bola odovzdaná myšlienka, že existuje Boh“ To bola rozumná argumentácia; keď Filón vysvetľoval podstatu Všemohúceho Boha, tvrdil, že Boh „nemá žiadne jasne rozpoznateľné vlastnosti“ a že „je nepochopiteľný“; odrádzal od úsilia spoznať Boha a hovoril, že „snaha ísť ďalej, teda skúmať podstatu, čiže jasne rozpoznateľné vlastnosti Boha, je prejavom absolútnej pochybnosti“; toto uvažovanie pochádza od pohanského filozofa *Platóna*; Filón tvrdil, že Boh je taký nepochopiteľný, že je nemožné nazvať ho osobným menom; učil, že *duša* je oddelená od tela a že človek je „spojením tela a duše“; kým človek žije, duša je mŕtva a pochovaná v tele akoby v hrobke; ale ak by telo zomrelo, potom by duša žila tak, ako má, lebo by bola uvoľnená zo zlého a mŕtveho tela, ku ktorému je pripútaná; podľa Filóna bola smrť duše symbolická a duša nikdy naozaj nezomiera; je nesmrteľná; pozri *alexandrijská škola*, *Sofia/Sophia*

Filonov Pavel - pozri *Prvá svetová vojna*

http://nl.wikipedia.org/wiki/Pavel_Filonov

http://nl.wikipedia.org/wiki/Heilige_Familie

P. Filonov: Vojna s Nemeckom

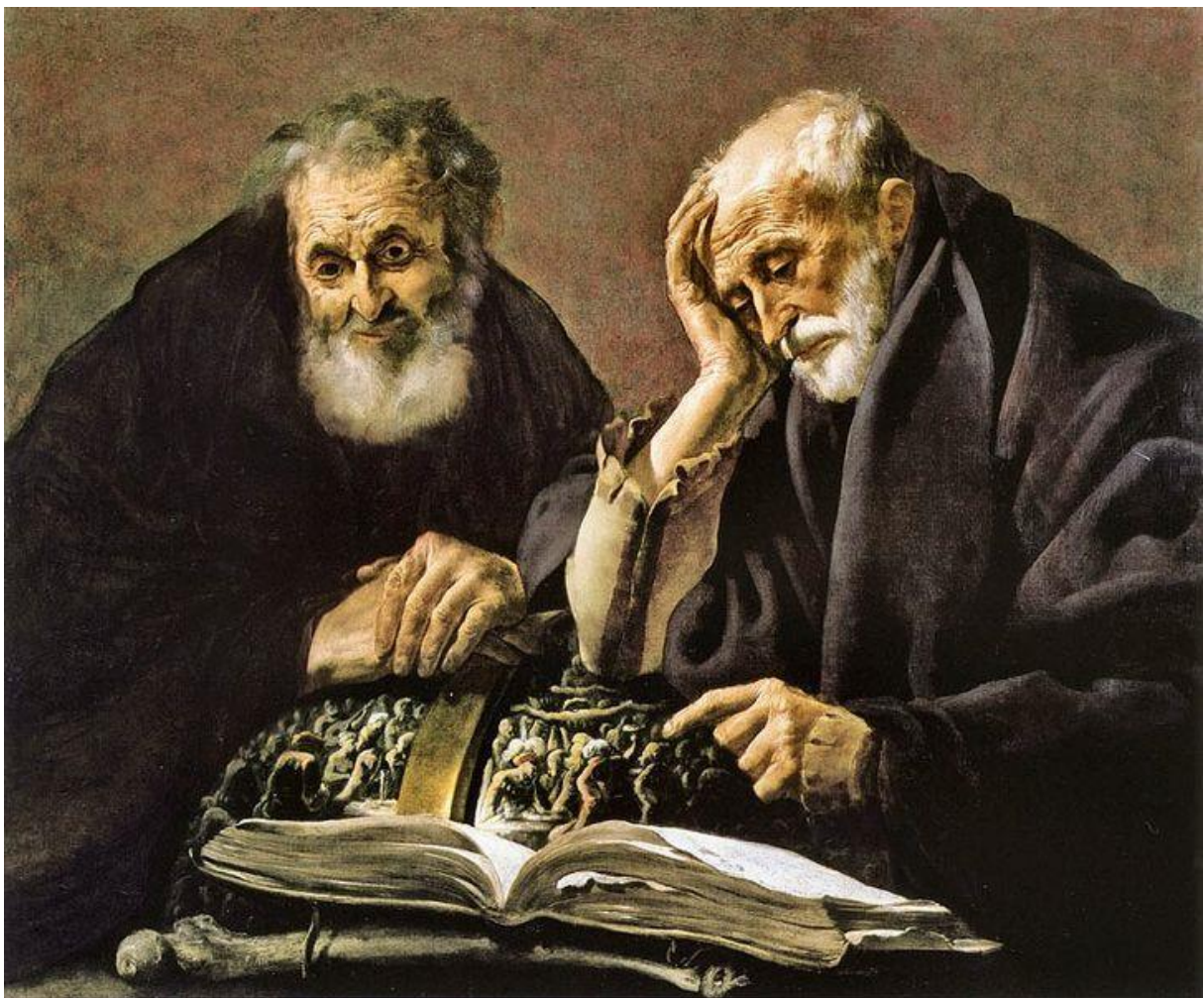
filozofia, filozofi, učenci - *patrónkou* filozofov je *Katarína Alexandrijská*

pozri *Menippos z Gadary, Leukippos, Anaxagoras z Klazomén, Sokrates, Seneca, Herakleitos z Pontu, Demokritos, Aristoteles, Krates z Téb, Pyrrhon, Platón, Plotinos, Hypatia, Filón Alexandrijský, Karneades z Kyrény, Justín Mučeník, R. Descartes, Hegel; platonizmus, kynizmus, novoplatonizmus, gnosticizmus, karteziánizmus, stoicizmus, voluntarizmus, gymnosophisti; F. Kupka; krása, kozmos; H. J. Terbrugghen; vzdelanosť*

<http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Philosophy>

G. van Honthorst: Zásadový filozof (1623)

H. J. Terbrugghen: Obraz s dvoma filozofmi. Demokritos a Herakleitos (zač. 17.st.)

L. Giordano: Kynický filozof (17.st.)

S. Koninck: Filozof (1635)

S. Koninck: Filozof (17.st.)

S. Koninck: Filozof s otvorenou knihou (1645)

G. B. Tiepolo: Hlava filozofa (18.st.)

P. Batoni: Merkúr korunuje Filozofiu matkou Umenia (18.st.)

Filyra - 1.v gréckej mytológii *Okeanovna*, matka *kentaura Cheiróna*, ktorého porodila *Kronovi* (alebo rímskemu *Saturnovi*), ktorý sa do nej zaľúbil; podľa jednej verzie, aby mu unikol pozornosti žiarlivej manželky *Rhey*, premenil sa na koňa a splodil s Filyrou kentaura *Cheiróna*, polovičného človeka a polovičného koňa; podľa druhej verzie Filyra, aby *Kronovi* unikla, zmenila na kobyľu a *Kronos* na koňa, a tak sa zrodil *Cheirón*; matka sa s ním presťahovala do jaskyne hory *Pelion* v *Thesálii*, kde potom *Cheirón* žil

G. Bonasone ? : Filyra a Saturn (rytina, 16.st.)